

Kohtuasi C-575/21

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

20. september 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

14. september 2021

Kaebaja:

WertInvest Hotelbetriebs GmbH

Vastustaja:

Magistrat der Stadt Wien (Viini linnavalitsus)

Põhikohtuasja ese

Keskkonnamõju hindamine – Linnaarendusprojektid – Künnised – UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud objekt – Kaalutusõigus – Üksikjuhtumite uurimine

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

I. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiviga 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT 2012, L 26, lk 1) (muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/52/EL (ELT 2014, L 124, lk 1)) (edaspidi „direktiiv

2011/92/EL“) on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis seavad „linnaarendusprojektide“ keskkonnamõju hindamise tingimuseks nii vähemalt 15 ha suuruse ala ja üle 150 000 m² brutopinna künnise ületamise kui ka selle, et tegemist oleks tervikliku multifunktsionaalse hoonestuse arendusprojektiga, mis hõlmab elu- ja ärihooneid, sealhulgas selleks ette nähtud juurdepääsuteid ja varustusrajatise koos teeninduspiirkonnaga, mis ulatub projekti piirkonnast kaugemale? Kas seejuures mängib rolli, et riigisiseses õiguses on kindlaks määratud eritingimused, mis puudutavad

- teema- või lõbustusparke, spordistaadione või golfiväljakuid (alates teatud suurusega pindalast või teatavast parkimiskohtade arvust);
- tööstus- või äriparke (alates teatud suurusega pindalast);
- ostukeskusi (alates teatud suurusega pindalast või teatavast parkimiskohtade arvust);
- majutusettevõtteid nagu hotellid või puhkekülad koos lisarajatistega (alates teatavast voodikohtade arvust või alates teatud suurusega pindalast, ainult väljaspool kompakteid asustusalasid asuval alal) ning
- üldkasutatavaid parkimisplatse või parkimismaju (alates teatavast parkimiskohtade arvust)?

II. Kas direktiiv 2011/92/EL nõuab – arvestades eelkõige selle III lisa lõike 2 punkti c alapunktis viii sisalduvat ettekirjutust, mille kohaselt tuleb otsuse tegemisel selle kohta, kas II lisas loetletud projektide keskkonnamõju on vaja hinnata, silmas pidada ka „ajaloolise, kultuurilise või arheoloogilise väärtusega maastikke ja kohti“ –, et alade puhul, millel on eriline ajalooline, kultuuriline, linnaehituslik või arheoloogiline tähtsus – nagu UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud objektid –, tuleb kehtestada madalamad künnised või lihtsamini täidetavad tingimused (kui need, mida on nimetatud esimeses küsimuses)?

III. Kas direktiiviga 2011/92/EL on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad ette, et esimeses küsimuses viidatud „linnaarendusprojekti“ olemasolu hinnates tuleb muude samalaadsete ja territoriaalselt seotud projektidega kokkuliitmisel (kumuleerimisel) piirduda üksnes viimase viie aasta jooksul heaks kiidetud mahtude summa, sealhulgas taotletava mahu või mahu suurendamise arvessevõtmisega, kusjuures linnaarendusprojekte või nende osi ei tule pärast nende teostamist enam käsitada linnaarendusprojektidena ning seda, kas mõjude kumuleerumise tõttu tuleb arvestada olulise kahjuliku, häiriva või saastava keskkonnamõjuga, mistõttu tuleb teha kavandatud projekti keskkonnamõju hindamine, ei ole vaja iga üksikjuhtumi puhul kindlaks teha, kui kavandatud projekti maht on väiksem kui 25% künnisest?

IV. Juhul kui vastus esimesele ja/või teisele küsimusele on jaatav: kas olukorras, kus liikmesriik on ületanud oma kaalutusruumi piire, võivad riigisisesed asutused, kes (kooskõlas direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõikega 1 ning artikli 4

lõigetega 2 ja 3, mis on käesolevas asja vahetult kohaldatavad) iga üksikjuhtumini puhul eraldi hindavad, kas projektil võib olla oluline keskkonnamõju, mistõttu tuleb teha selle projekti keskkonnamõju hindamine, piirduda teatud kaitseaspektidega nagu konkreetse ala kaitse-eesmärk, või tuleb sellisel juhul arvesse võtta kõiki direktiivi 2011/92/EL III lisas nimetatud tingimusi ja aspekte?

V. Kas direktiiv 2011/92/EL lubab, eelkõige arvestades selle artiklis 11 sätestatud õiguskaitsenõudeid, et neljandas küsimuses nimetatud kontrolli teostab esimest korda (ehitusloa andmise menetluses ja oma pädevuse hindamise raames) eelotsusetaotluse esitanud kohus, kelle menetluses on „üldsusel“ riigisiseste õigusnormide kohaselt võimalik osaleda üksnes äärmiselt piiratud ulatuses ning kelle otsust on „asjaomasel üldsusel“ direktiivi 2011/92/EL artikli 1 lõike 2 punktide d ja e tähenduses võimalik vaidlustada üksnes äärmiselt piiratud ulatuses? Kas sellele küsimusele vastamisel mängib rolli, et riigisisese õigusliku olukorra kohaselt võib – ilma omal algatusel tuvastamise võimaluseta – üksnes projekti arendaja, tema koostööpartnerist ametiasutus või keskkonnavahe mees [sks k *Umweltanwalt*] nõuda, et eraldi tehtaks kindlaks, kas projekti suhtes kehtib keskkonnamõju hindamise kohustus?

VI. Kas direktiiv 2011/92/EL lubab „linnaarendusprojektide“ puhul selle direktiivi II lisa punkti 10 alapunkti b tähenduses enne nõutavat keskkonnamõju hindamist või selle kõrval ja/või enne keskkonnamõju üksikjuhtumite kaupa analüüsimist, mille eesmärk on selgitada välja keskkonnamõju hindamise vajalikkus, anda ehituslube üksikute ehitusprojektide jaoks, mis moodustavad osa terviklikust linnaarendusprojektist, kui ehitusloa andmise menetluses ei hinnata ammendavalt keskkonnamõju direktiivi 2011/92/EL tähenduses ja üldsusel on võimalik menetluses osaleda üksnes piiratud ulatuses?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/52/EL, millega muudetakse direktiivi 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta

Viidatud riigisisese õigusnormid

Keskkonnamõju hindamise föderaalseadus (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000, edaspidi „UVP-G 2000“), § 1, § 2 lõige 1, § 3 lõiked 1, 2, 4, 4a, 6, 7, 9, § 39 lõige 1, lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunkt b ja lisa 2

UVP-G 2000 § 2 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

(2) Projekt on käitise rajamine või muu sekkumine looduskeskkonda ja maastikku, sealhulgas kõik sellega ruumiliselt ja esemeliselt seotud meetmed. Projekt võib hõlmata ühte või mitut rajatist või sekkumist, kui need on ruumiliselt ja esemeliselt seotud.

UVP-G 2000 § 3 sätestab:

§ 3 (1) Lisas 1 loetletud projektide ja nende projektide muudatuste puhul tuleb järgmiste sätete kohaselt hinnata nende keskkonnamõju. Lisa 1 teises ja kolmandas veerus loetletud projektide puhul kohaldatakse lihtsustatud menetlust.

(2) Lisas 1 nimetatud projektide puhul, mis jäävad allapoole seal kehtestatud künniseid või ei vasta tingimustele, mis aga koos teiste projektidega saavutavad kõnealuse künnise või vastavad tingimusele, peab ametiasutus igal konkreetsel juhul kindlaks tegema, kas kumuleerumise tõttu tuleb arvestada kahjuliku, häiriva või saastava keskkonnamõjuga, mistõttu tuleb hinnata kavandatava projekti keskkonnamõju. Kumuleerumise seisukohast tuleb arvesse võtta muid samalaadseid ja ruumiliselt seotud projekte, mis on olemas või millele on antud luba, või projekte, mille täielikku heakskiitmist on ametiasutuselt varem palutud, või mille kohta on varem esitatud loataotlus §-de 4 või 5 kohaselt. Üksikjuhtumite uurimine ei ole vajalik, kui kavandatud projekti maht on väiksem kui 25% künnisest. Igal konkreetsel juhul otsuse tegemisel tuleb arvesse võtta lõike 5 punktides 1–3 nimetatud kriteeriume, kohaldada tuleb lõikeid 7 ja 8. Keskkonnamõju hinnatakse lihtsustatud korras. Üksikjuhtumite uurimine ei ole nõutav, kui projekti arendaja palub hinnata keskkonnamõju.

(6) Projektidele, mille suhtes kohaldatakse hindamist vastavalt lõigetele 1, 2 või 4, ei anta enne keskkonnamõju hindamise või üksikjuhtumi eraldi hindamise lõpetamist luba ning enne keskkonnamõju hindamise lõpetamist võetud meetmetel puudub õigusjõud. Selle sättega vastuolus välja antud load võib § 39 lõike 3 alusel pädev haldusasutus kolme aasta jooksul tühistada.

(7) Ametiasutus on projekti arendaja, oma koostööpartnerist ametiasutuse või keskkonnavahele [sks k *Umweltanwalt*] nõudel kohustatud kindlaks tegema, kas käesoleva föderaalseaduse kohaselt tuleb hinnata projekti keskkonnamõju ning millist lisas 1 või § 3a lõigetes 1–3 nimetatud eesmärki projektiga taotletakse. Sellise otsuse võib teha ka omal algatusel.

Lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunkt b näeb ette kohustuse hinnata keskkonnamõju järgmiste projektide puhul:

b) linnaarendusprojektid^{3a)}, mis hõlmavad vähemalt 15 ha suurust ala ja mille brutopind on üle 150 000 m²;

^{3a)} Linnaarendusprojektid on tervikliku multifunktsionaalse hoonestuse arendusprojektid, mis hõlmavad elu- ja ärihooneid, sealhulgas selleks ette nähtud juurdepääsuteid ja varustusrajatise koos teeninduspiirkonnaga, mis ulatub projekti piirkonnast kaugemale. Linnaarendusprojekte või nende osi ei käsitata pärast

nende teostamist enam linnaarendusprojektidena käesoleva joonealuse märkuse tähenduses.

Lisa 1 kolmas veerg sätestab linnaarendusprojektide kohta järgmist:

Punkti b puhul kohaldatakse § 3 lõiget 2 tingimusel, et arvesse tuleb võtta viimase viie aasta jooksul heaks kiidetud kogumahtu, sealhulgas taotletud mahtu või mahu suurendamist.

Viini linnaarendus-, linnaplaneerimis- ja ehitusseadustik, Viini ehitusmäärus (Wiener Stadtentwicklungs-, Stadtplanungs- und Baugesetzbuch, Bauordnung für Wien, edaspidi „BO für Wien“), § 70 lõige 1, § 134 lõiked 1 ja 3

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 WertInvest Holtelbetriebs GmbH taotles 30. novembril 2018 Viini linnavalitsuselt ehitusluba projekti „ICV Heumarkt Neu – Neubau Hotel InterContinental, Wiener Eislaufverein WEV“ jaoks. Kõnealune ala on kavas taotletud projekti raames ümber kujundada. Olemasolev hotell InterContinental on kavas lammutada, kavas on ehitada kaks uut hoonet hotelli-, äri- ja konverentsiruumide tarbeks, tornehitis või kõrghoone hotelli, ürituste, eluruumide ja kontorite tarbeks ning (kolme alumise korrusega) alushoone, mis on ette nähtud konverentside korraldamiseks ja ärielistel eesmärkidel kasutamiseks ning millel paikneb tornehitis ja üks uutest hoonetest. Hoone, mis ei paikne alushoonel („Heumarktgebäude“), paikneb selle ja selle kõrval asuva kontserdimaja vahel ning sellel on samuti kolm maa-alust korrust. Lisaks ehitatakse ümber olemasolev uisuväljak koos maa-aluse jäähalli ja maa-aluse spordisaaliga, mille juurde kuulub basseini. Samuti on kavas ehitada 275 parkimiskohaga maa-alune parkla. Projekt hõlmab ligikaudu 1,55 ha suurust ala, projekti brutopind on ligikaudu 89 000 m². Kogu projekt asub UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud objekti „Historisches Zentrum Wien“ [Viini ajalooline keskus] tuumikalal.
- 2 WertInvest Hotelbetriebs GmbH esitas 17. oktoobril 2017 taotluse UVP-G 2000 alusel tuvastada, et kõnealuse ehitusprojekti keskkonnamõju ei ole vaja hinnata.
- 3 Viini liidumaa valitsus märkis taotluse kohta 16. oktoobri 2018. aasta otsuses, et keskkonnamõju hindamine ei ole vajalik, kuna UVP-G 2000 lisas 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud. „Linnaarendusprojekti“ puhul (lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunkt b) tehti kindlaks, et see jääb allapoole künniseid, ja ka selles seaduses sisalduvat sätet kumuleerumise kohta ei saa kohaldada, kuna selleks nõutavat 25% künnisest ei saavutata.
- 4 Selle otsuse peale esitasid naabruskonnas elavad inimesed ja keskkonnakaitseorganisatsioon kaebuse.
- 5 Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus), kelle pädevuses on kaebuse lahendamine, teatas taotlejale ja Viini linnavalitsusele, et tema hinnangul ei ole

direktiivi 2011/92/EL II lisa punkti 10 alapunkti b nõuetekohaselt üle võetud, määras eksperdi ja algatas suulise menetluse. WertInvest Hotelbetriebs GmbH võttis seepeale oma tuvastamisnõude tagasi.

- 6 Kuigi tuvastamisnõue võeti tagasi, otsustas Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus) 9. aprilli 2019. aasta otsusega, et kõnealuse projekti suhtes kehtib keskkonnamõju hindamise kohustus. Ta viitas võimalusele teha selline otsus omal algatusel ja asjaolule, et taotleja ei ole selgelt väljendanud soovi projekti teostamisest loobuda. Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus) märkis, et Austria seadusandja ei võtnud olukorras, kus ta kehtestas linnaarendusprojektide puhul keskkonnamõju hindamise kohustuse vastavalt UVP-G 2000 lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunktile b, piisavalt arvesse projekti olukorda kaitstaval alal. Nende kaitsealade hulka kuuluvad ka UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud objektid. Kõnealusest projektist nähtub, et ka künnisest allapoole jäävad projektid võivad oluliselt mõjutada UNESCO kaitse all olevaid linnaansambleid. Bundesverwaltungsgericht (föderaalne halduskohus) märgib sisuliselt, et Austria ei ole nõuetekohaselt üle võtnud direktiivi 2011/92/EL II lisa punkti 10 alapunkti b, mistõttu ei või UVP-G 2000 lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunkti b kohaseid tingimusi ja künniseid järgida, ning kohus peab hindama kõnealuse projekti mõju kaitsealale. Sellest tuleneb keskkonnamõju hindamise kohustus.
- 7 Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) tühistas 25. juuni 2021. aasta otsusega Bundesverwaltungsgerichti (föderaalne halduskohus) otsuse. Ta märkis, et pärast taotluse tagasivõtmist ei allu asi enam Bundesverwaltungsgerichtile (föderaalne halduskohus).
- 8 Ka Viini liidumaa valitsuse 16. oktoobri 2018. aasta otsus tühistati.
- 9 Ehitusloa andmise menetlus oli ajal, mil toimus keskkonnamõju hindamise kohustuse olemasolu tuvastamise menetlus, pooleli Viini linnavalitsuses, kes soovis ära oodata tuvastamismenetluse tulemust. Lõpuks korraldas Viini linnavalitsus 2019. aasta detsembris suulise menetluse. Tehti otsus, et projektile võib BO für Wieni alusel loa anda. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse küsimus jäeti lahtiseks.
- 10 Kuna ehitusamet ootas tuvastamismenetluse lõpetamist, esitas WertInvest Hotelbetriebs GmbH 12. märtsil 2019 kaebuse Verwaltungsgericht Wienile (Viini halduskohus) ja palus Verwaltungsgericht Wienil (Viini halduskohus) anda taotletud ehitusloa (mis tähendaks keskkonnamõju hindamise kohustuse kaudset eitamist). Teistes avaldustes märgiti, et taotletud projekti keskkonnamõju ei ole UVP-G 2000 lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunktis b kehtestatud künniseid arvestades vaja hinnata.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 11 Tuvastamiskaebuse esitamine nagu käesolevas asjas on lubatud, kui ametiasutus ei ole teinud otsust kuue kuu jooksul alates taotluse saamisest. Kui lubatud ja põhjendatud tuvastamiskaebuse alusel läheb taotluse üle otsustamise pädevus üle halduskohtule, peab halduskohus ise tegema otsuse haldusasjas, ilma et tuvastamiskaebuse kohta oleks vaja sõnaselgelt otsust teha. Verwaltungsgericht Wien (Viini halduskohus) leiab, et vastamine eelotsusetaotluses esitatud küsimustele on kohtuasja lahendamiseks vajalik.
- 12 Riigisiseste kohtualluvuse eeskirjade kohaselt on halduskohus kohustatud eelküsimusena (arvestades võimalikku keskkonnamõju hindamise kohustust) omal algatusel hindama, kas asi allub talle, ja esitama kontrollitavate järelduste põhjal põhjused, millele tuginedes ta leiab, et keskkonnamõju ei ole vaja hinnata, ja seega lähtub sellest, et asi allub talle. UVP-G 2000 § 3 lõike 6 kohaselt ei anta projektidele, mille suhtes kohaldatakse hindamist vastavalt lõigetele 1, 2 või 4, luba enne keskkonnamõju hindamise või üksikjuhtumi eraldi hindamise lõpetamist.
- 13 Käesoleval juhul võib võimalik keskkonnamõju hindamise kohustus tuleneda üksnes linnaarendusprojektist vastavalt UVP-G 2000 lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunktile b. Sellise projekti puhul on künniseks kehtestatud vähemalt 15 ha suurune ala ja vähemalt 150 000 m² suurune brutopind. Lisaks kehtib linnaarendusprojektide suhtes kumuleerumist käsitlev erinorm, mille kohaselt tuleb arvesse võtta viimase viie aasta jooksul heaks kiidetud mahtude summat, sealhulgas taotletud mahtu või mahu suurendamist. Linnaarendusprojektid on seaduses määratletud kui tervikliku multifunktsionaalse hoonestuse arendusprojektid, mis hõlmavad elu- ja ärihooneid, sealhulgas selleks ette nähtud juurdepääsuteid ja varustusrajatise koos teeninduspiirkonnaga, mis ulatub projekti piirkonnast kaugemale. Linnaarendusprojekte või nende osi ei käsitata pärast nende teostamist enam linnaarendusprojektidena.
- 14 Võimalikel naabritel on ehitusloa menetluse osalistena subjektiivne õigus sellele, et järgitaks seadusest tulenevat kohtualluvust. Naabri esitatud vastuväidet kohtualluvuse puudumise kohta, mis viitab keskkonnamõju hindamise kohustusele, tuleb seega uurida. Naabrid on seejuures osa „asjaomasest üldsusest“ direktiivi 2011/92/EL tähenduses, kellel peab olema võimalik vaidlustada otsust, millega sedastati, et keskkonnamõju ei ole vaja hinnata.
- 15 UVP-G 2000 lisa 1 teise veeru punkti 18 alapunktiga b võetakse seoses linnaarendusprojektiga üle direktiivi 2011/92/EL II lisa punkti 10 alapunkt b, mille kohaselt tuleb muu hulgas „linnaarendusprojektide“ puhul hinnata keskkonnamõju. Direktiivi artikli 4 lõike 2 kohaselt teevad liikmesriigid II lisa loetletud projektide puhul kindlaks, kas projekte on sel viisil hinnatud. Liikmesriigid peavad selle kindlaks tegema üksikjuhtumite uurimise, riigisisest kehtestatud künniste või tingimuste või mõlema võimaluse abil. Üksikjuhtumeid uurides või künniseid ja tingimusi kehtestades võetakse arvesse direktiivi III lisa

- kehtestatud valikutingimusi. Üks III lisas kehtestatud tingimustest, mis võimaldab otsustada, kas keskkonnamõju tuleb hinnata või mitte, on esitatud lõike 2 „Projekti asukoht“ punktis c („looduskeskkonna vastuvõtuvõime, pöörates erilist tähelepanu järgmistele aladele“), nimelt „ajaloolise, kultuurilise või arheoloogilise väärtusega maastikud ja kohad“ (alapunkt viii).
- 16 Euroopa Liidu Kohtu praktika kohaselt on liikmesriikidel teatav kaalutlusruum, mille raames saavad nad tingimuste ja/või künniste kehtestamisega hõlbustada projekti hindamist ja selle keskkonnamõju hindamise kohustust. See kaalutlusruum on siiski piiratud kohustusega (direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõige 1) hinnata niisuguste projektide keskkonnamõju, mis oma laadi, mahu või asukoha tõttu võivad keskkonda oluliselt mõjutada. Kaalutlusruumi piire oleks ületatud, kui tingimused ja künnised määrataks nii, et keskkonnamõju hindamise kohustusest jäävad *a priori* välja kõik teatavat liiki projektid, välja arvatud juhul, kui kõiki välistatud projekte võib igakülgse hinnangu alusel käsitada keskkonda oluliselt mittemõjutavana (vt 21. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:203, punkt 29 jj). Kokkuvõttes tuleb direktiivi II lisas kehtestatud tingimuste tõlgendamisel arvestada asjaolu, et direktiivi 2011/92/EL kohaldamisala on ulatuslik ja eesmärk väga lai (vt 24. novembri 2016. aasta kohtuotsus Bund Naturschutz in Bayern ja Wilde, C-645/15, EU:C:2016:898, punkt 23). Juhul kui liikmesriikidele jäetud kaalutlusõigust on ületatud, on liikmesriikide asutused kohustatud kooskõlas direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 ning artikli 4 lõigetega 2 ja 3 iga üksikjuhtumi puhul eraldi hindama, kas projekt võib tekitada olulist keskkonnamõju, ning olenevalt asjaoludest tegema keskkonnamõju hindamise (vt 21. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Salzburger Flughafen, C-244/12, EU:C:2013:203, punkt 43).
- 17 Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) on linnaarendusprojektide puhul juba tuvastanud, et ei ole alust järeldada, et kõik teatavat liiki projektid jäävad keskkonnamõju hindamise kohustuse alt *a priori* välja ja et sellega oleks ületatud kaalutlusruumi piire. Liikmesriikide asutused, kes menetlevad direktiivi 2011/92/EL II lisas loetletud projektidele loa andmist, peavad siiski eraldi käsitlema küsimust, kas direktiivi 2011/92/EL III lisas kehtestatud tingimusi arvestades tuleb teha keskkonnamõju hindamine.
- 18 Riigisiseste ülevõtmismeetmete kooskõla liidu õigusega on vaidlustanud juba ka Euroopa Liit, kusjuures viidati ka kõnealusele projektile. Komisjoni hinnangul on künnised, mille Austria seadusandja on UVP-G 2000-s linnaarendusprojektidele kehtestanud, nii kõrged, et tegelikkuses jäävad kõik seda liiki projektid, mis on praegu võimalikud, keskkonnamõju hindamise kohustuse alt *a priori* välja.
- 19 Arvestades seda, millise olemusega on kõnealune projekt, mis muu hulgas muudaks täielikult linnapilti, kandis UNESCO Viini ajaloolise keskuse 2017. aastal „ohustatud maailmapärandi nimekirja“.

Eelotsuse küsimused

- 20 Verwaltungsgericht Wienil (Viini halduskohus) tekib küsimus, kas direktiivi 2011/92/EL Austria õigusesse ülevõtmisel kehtestati sedavõrd kõrged künnised ja tingimused, et tegelikkuses jäävad kõik teatavat liiki projektid keskkonnamõju hindamise kohustuse alt *a priori* välja, ja kas Austria seadusandja on sellega ületanud oma kaalutusõiguse piire.
- 21 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas arvestades sõnastust „ajaloolise, kultuurilise või arheoloogilise väärtusega maastikud ja kohad“ direktiivi 2011/92/EL III lisas nimetatud „artikli 4 lõikes 3 osutatud valikutingimus[te]“ all tuleb eriti suurt kaitset vajavate alade (nt UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud objektid) puhul kehtestada madalamad künnised või vähem keerukad tingimused, või kas tuleb arvestada ka projekti asukohta, mida UVP-G 2000 linnaarendusprojektide puhul ette ei näe.
- 22 Kolmanda küsimusega soovitakse teada, kas selles kirjeldatud kokkuliitmise (kumuleerimise) piirangud on direktiiviga 2011/92/EL kooskõlas, kuna need on olulised ja mõjutavad hindamise ulatust.
- 23 Juhul kui Austria seadusandja on direktiivi ülevõtmisel oma kaalutusõiguse piire ületanud, peaksid liikmesriigi ametiasutused igal üksikjuhul eraldi hindama, kas projekt avaldab tõenäoliselt olulist keskkonnamõju ja kas vajaduse korral tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Neljanda küsimuse eesmärk on selgitada, milline peab olema kõnealune üksikjuhtumi hindamine.
- 24 Viies küsimus põhineb ehitusloa andmise menetlust reguleerival õiguslikul raamistikul. BO für Wieni kohaselt saab menetluses osaleda üksnes piiratud ring isikuid. „Üldsus“ on peaaegu täielikult välja jäetud, mistõttu ei ole üldsusel ka võimalust esitada kaebust eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsuse peale, mis käsitleb keskkonnamõju hindamise vajalikkust. Tuleb siiski märkida, et ka UVP-G 2000 alusel toimivas tuvastamismenetluses on õigus osaleda vaid piiratud ringil isikutel.
- 25 Kuues küsimus esitatakse, arvestades seda, et Austria õiguse kohaselt võib linnaarendusprojektide puhul anda üksikutele ehitusprojektidele loa hoolimata sellest, et koguprojekti suhtes kehtib keskkonnamõju hindamise kohustus. Euroopa Kohus on juba teinud otsuse olukordade kohta, kus lõplik luba koos eelneva otsusega kujutab endast „mitmeetapilist loa andmise menetlust“. Euroopa Kohus on selle kohta märkinud, et sellisel juhul tuleb keskkonnamõju hindamine põhimõtteliselt teha ajal, millest alates on võimalik kindlaks teha ja hinnata projekti kogu võimalikku keskkonnamõju. Kui seaduse selline tõlgendus, mille pakub välja taotleja ja mille kohaselt toimuvad keskkonnamõju hindamise menetlus ja ehitusloa andmise menetlus teataval määral paralleelselt, peaks olema õige, siis tekib ka küsimus, kas liidu õiguse kohaselt võib eelnevalt anda loa projekti osale, mis moodustab osa terviklikust linnaarendusprojektist, kusjuures

ehitusloa andmise menetluse käigus ei toimu keskkonnamõju ammendavat hindamist ja seadus näeb üldsuse osalemise ette üksnes piiratud määral.

TÖÖDOKUMENT